Ar pascha wisuschehliga augsta Keisara wehleschanu.

Makfa ar peesuhtischanu par pasti:
Ar Peelikumu: par gadu 2 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 2 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu 1 „ 40 „
bes Peelikuma: par ½ gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 70 „

Makfa bes peesuhtischanas Rigâ:
Ar Peelikumu: par gadu 1 rbl. 75 kap.
bes Peelikuma: par gadu 1 „ — „
Ar Peelikumu: par ½ gadu — „ 90 „
bes Peelikuma: par ½ gadu — „ 55 „
Ar Peelikumu: par ¼ gadu — „ 50 „
bes Peelikuma: par ¼ gadu — „ 30 „

Mahjas Weesis.

86. gada-gahjums. — Mahjas Weesis isnahk weenreis pa nedeku.

Mahjas Weesis teek isdots festdeenâm no plkst. 8 fahkot.

Makfa par sludinaschanu: par weenas flejas smalku rakstu (Petit)-rindu, jeb to weetu, ko tahda rinda eenem, makfa 8 kap.

Redakzija un ekspedizija Rigâ, Ernst Plates grahmatu- un bilschudrukatawâ un burtu-leetuwê pee Petera basnizas.

№ 12. Sestdeen, 23. martâ. 1891.

Mahjas Weesi ar Peelikumu war pastellet un **sludinajumus** nodot **Rigâ, manâ drukatawâ un Latweeschu grahmatu pahrdotawâ pee Petera basnizas.** Bes tam Mahjas Weesi war wehl pastellet bes daudz peenemschanas weetâm Peterburgas un Jelgawas Ahrrigâ, wehl zitâs pilsehtâs, kà: **Jehsis:** B. Peterson un Grahwel kgu pahrdotawâs; **Walkâ:** M. Rudolff un Paulin kgu grahmatu pahrdotawâs; **Walmeerâ:** E. G. Trey un dehla kgu grahm. pahrdotawâ; **Rujenê:** J. Alksne kga grahm. pahrdotawâ; **Laudonâ:** pee grahm. sehjeja Karl Gruhsin kga; **Jaunselgawâ:** A. Schwabe kga grahm. pahrdotawâ; **Jelgawâ:** Besthorn kga grahm. pahrdotawâ, Pils eelâ; H. Allunan un Jaeger kgu grahm. pahrdotawâs; **Bauskâ:** Beckmann kga grahm. pahrdotawâ; **Kuldigâ:** Besthorn kga grahmatu pahrdotawâ; **Talsôs:** H. Tow kga grahmatu pahrdotawâ un bibliotekâ un Wolontschewski kga grahmatu pahrdotawâ. Tad wehl „Mahjas Weesi" war apstellet pee saweem zeen. draudses mahzitajeem, skolotajeem un pagasta skrihwereem, kurus mihli luhdsu, tahdas apstelleschanas laipni peenemt.

Sina.

Schinî deenâ isnahkuschais „Mahjas Weesa" 12. numurs ir beidsamais, kas teek peesuhtits teem, kuri par sawu pastelleto eksemplaru naw atlihdsinajuschi peenahkoscho maksu.

Ernst Plates, „Mahjas Weesa" ihpaschneeks un isdewejs.
Dr. phil. Arnold Plates, atbildoschais redaktors.

Jelgawas Latw. Beedr. Semk. Nodaka issola diwi godalgas, katru 50 rbl. leelu, par labakeem raksteem par:

I. **„Peena lopukopibu"**, kur sarakstitajeem buhtu jagreesch wehriba uz peena lopu sugam, audsinaschanu, kopschanu u. t. pr. un

II. **„Moderneezibu"**, kur sarakstitajeem buhtu jagreesch wahriba uz raschojumu isgatawoschanu, isleetoschanu u. t. pr.

1) Godalgu ismaksâs tuhlit pehz spreeduma tam, kura grahmatu leetprateji atsis par derigu.

2) Grahmatai jabût sarakstitai weegli saprotamâ walodâ.

3) Sarakstitaji war isleetot paraugam ari zitu tautu sarakstitas grahmatas, bet wisam tad jabût peemehrotam muhsu apstahkleem.

4) Manuskripts sarakstams glihti un skaidri.

5) Manuskripti eesuhtami lihds 1. martam 1892. g. Jelgawas Latw. Beedr. Semkopibas Nodalai.

6) Manuskriptam lihds ja-atsuhta aistaisitâ kuwerâ sarakstitaja wahrds; uz kuwera jausraksta dewise, kurai wajaga stahwet ari uz manuskripta.

7) Godalgu apbalwotâ grahmata paleek Jelgawas Latw. Beedr. Semkopibas Nodalas ihpaschums.

8) Godalgas spreedejus Semkopibas Nodaka iswehlês no sawa widus, waj ari usluhgs zitus leetpratejus. Winu atsinu issludinâs laikrakstôs.

9) Manuskriptus, kurus ar godalgu neapbalwos, autors warês sanemt atpakal, un ja gada laikâ tos neatprasis, tad isnihzinâs.

Jelg. L. B. Semk. Nod. preekschneeks: J. Wagners.
Rakstwedis: J. Birsneeks.

Jelgawâ, 7. martâ 1891. g.

Ahbolinsch.

Ahbolinsch naw eewehrojams tik ween kà teizama lopu bariba, bet ari kà semes laboschanas lihdseklis. Ahbolinsch pehdejâ nosinâ sewischki eewehrojams zaur to, ka winsch ustur semi zehlu un isnihd nesahles, kas par leelu swehtibu wehlakeem augeem. Bes tam ahbolinsch preeksch semes mehslodams, bet nebût noplizinadams, kahdi ziti wisi augi ir un noplizina semi gan leelakâ gan masakâ mehrâ. Sarkanais ahbolinsch, peemehra deht, salapo tik kupls, ka karstakâ saule nespehj semi pilnigi issusinat; tà tad ahbolinsch attur gahsu isgaisoschanu no semes, zaur ko semes wirskahrtâ noteek weseliga ruhgschana un zaur ko winas audselibai jeb auglibai daudz laba darits. Bes tam ahbolinsch sawàm daudzajàm un leelajàm lapam usnem sewi daudz ogku skahbes is gaisa un peeweed to atkol semei. Labi sasehluschu ahbolina lauku, kad ahbolinsch nopkauts un nowests, aparot katrs war buht droschs, ka winsch no sawa spehka naw neka saudejis, bet gan sawus spehkus wairojis. Labi augusscha ahbolina tihrumâ un gluschi nemehslotâ labiba daudzreises aug kuplaka un raschenaka, nekà daschâ labâ mehslotâ tihrumâ. Ja, teescham, gluschi swaigeem mehsleem mehslotâ semê labiba neaug tik raschena kà ahbolinajâ. Baltajam ahbolinam, kam masak lapu un tahs paschas ari masakas, naw schahdas nupat peeminetas labàs ihpaschibas tihruma mehsloschanas waj laboschanas nosinâ; jo winsch nedod semei tahdu pakrehsli un nesatur tik daudz walganuma, ka semê notiktu minetà ruhgschana. Ari ogku skahbi is gaisa baltais ahbolinsch nepeegahdà semei tahdâ mehrâ, kà sarkanais ahbolinsch. Tomèr ari winsch neween nenoplizina, bet wehl labo semi, saprotams, tikai masakâ mehrâ. Weeglâ un masak augligâ semê tadèk wisai prahtigi ir, kad ahbolinu, ihsti sarkano ahbolinu, audsina weenâ paschâ tihrumâ wairakus gadus, 2—3, no weetas. Seme tad neween pilnigi atpuhschas, bet kreetni isruhgst un tà top augliga un — pa tam wehl rascho daudz labu labàs lopu baribas, zaur ko atkal laidarâ rodas pa pilnam treknu mehslu un — kur daudz mehslu, tur daudz labibas. Ja buhtu domajams, ka treschâ gadâ ahbolinsch raschos maz seena, tad noder ahbolinaju isleetot ganibam. Tihrums zaur to paleek jo augligs, jo sche tad peenahk wehl lopu mehsli. Schahda kahrtiba lauku sistemâ, ihsti masak augligâ semê, ismehginot, peerahdijusês par teescham slawejamu. Ihsti tahdâs saimneezibâs, kurâs dabisku ganibu maz waj ari winas sliktas, schahdas ahbolinaja ganibas nenosakama labuma wisâ saimneezibâ, t. i. tà lauk- kà peensaimneezibâ.

Kà eeteizamakàs ahbolina sugas ir tà sauktais Sweedru-ahbolinsch (Trifolium hybridum) un willainais Skotu-ahbolinsch (Lotus villosus), par kuràm sugam ihsumâ pahrrunasim.

Trifolium hybridums aug garsch un koti sulains, daudz kuplàm lapam. Winsch aug pat wismitrakàs weetâs, kur ziti augi negrib waj nemaz isdotees. Smilts semê un wisai sausâ weetâ winsch nelabpràt aug. Raschas labad winsch tad ari neder sehschanai schahdâs weetâs, bet semes laboschanas labad gan. Ihsti ar sarkano un pa dakai ari ar balto ahbolinu kopâ winsch preeksch tam eeteizams ari smilts semê un sausâs weetâs. Winsch jasehj pawasards sem wasarajas. Pret saltumu schis ahbolinsch koti isturigs un ja winsch ar timotinu kopâ sehts, tad pat semakâs un slapjakâs weetâs winsch neissalst. Scho Sweedru-ahbolinu war seht ari tuhlin pehz sarkanâ ahbolina noplauschanas, bes ka wina audselibai un raschai tas ko kaitetu. Lopu satbaribai un seenam winsch labaks pat par sarkano ahbolinu; jo uz wina 78—89 mahrzinam ir tik pat daudz lopeem noderigo baribas weelu, zik uz sarkanâ ahbolina 100—113 mahrzinam. Weenâ wasarâ winsch rascho diwas reises. Mitru pławu kulturai Trifolium hybridums eeteizams katrâ sinâ, ihsti kopâ ar balto ahbolinu, timotinu un pławu pogaini (Sanguisorba officinalis). Wina sehklas jaeewahk no otrà auguma jeb otras raschas.

Lotus villosus ari mihlo semas un mitras weetas un sche aug tik spehzigi, ka pat isspeesch zitus kulturaugus. Wina rascha sewischki bagata un junija mehnesî jaw tik kuplis, ka negribot janopkauj un jasabaro lopeem. Augusta beigâs waj septembra sahkumâ winsch otrreis japkauj. Winsch aug tik kuplis, ka no 10 kwadratpehdam war raschot masakais 15,5 kilogramus salbaribas jeb 4,590 kilogramus seena; jo sawas sulotnibas dehl winsch kalstot koti saraujas. Tà tad no puhrweetas war raschot tikai domajami daudz baribas, ja wehl eewehro to, ka winsch rascho diwas reises un otrâ reisê alasch wehl wairak. Ne weena ahbolina suga nerascho tik daudz kà Lotus villosus, kursch aug un rascho 5—6 gadus no weetas. Tà tad ihsti semâs weetàs winsch it sewischki eeteizams.

. . . s.

No eekschsemes.

a) Waldibas leetas.

Likumu projekts par ahrlaulibas behrnu likumigo stahwokli. Teem, kuri wehlas peenemt ahrlaulibas behrnus par likumigeem, buhs jaeesneedz weetejai apgabalteesai par to sewischkis luhgumraksts, kuram obligatoriski peeleekama klaht apleezibas sihme par behrna dsimschanu un kristibu; uz schi apleezibas raksta jabût usrakstam no laulibâ stahjuschos pahra, kur isteikts, no kureenes behrns zehlees — un usrakstam jabût kà peederas apstiprinatam no ta garidsneeka, kursch laulibu eeswehtijis un no leezneekeem.

Schahds apstiprinats usraksts eerakstams ari laulibas apleezibâ, kura lihdsâs ar behrna kristibas sihmi stahdama preekschâ apgabalteesai. Kas behrnu grib atsit par likumigu, tam jaeesneedz luhgumraksts apgabalteesai ne wehlaki kà weena gada laikâ no ta brihscha, kad tee dewuschees laulibâ.

Luhgumrakstu zauri luhkojot, teesai wajaga taisni un bes schaubam isskaidrot, no kureenes behrns zehlees. Tikai kad schahdas formalitates buhs pilnigi ispilditas, teesai buhs teesiba apstiprinat behrna jaunu kristamas sihmes israkstischanu. Jauno kristamo sihmi, kurâ mineti likumigee wezaki, isdod garidsneezibas autoritate, tiklihdz spehkâ nahkuschais apgabalteesas waj teesu palatas nolehmums top stahdits preekschâ kopâ ar behrna original-kristamo sihmi. Behrni netop atsihti par likumigeem no ta brihscha, kur teesa dewusi sawu nolehmumu, bet no tahs deenas, kurâ wezakee stahjuschees likumigâ laulibâ; no scha brihscha behrni manto wisas teesibas, kahdas peekrit wiseem schajâ laulibâ dsimuscheem behrneem.

Daschadi raksti.

Par masgaschanos un winas spehju.

Pec profesora Bernsteina — K. S.

XI.

Apluhkodami peldes un winu eespehju uz zilweku, mehs esam runajuschi no dabas sinibu stahwokla. Kahdas peldes un kahdâ mehrâ tahs weenam jeb otram zilwekam derigas, to war noteikt tik mahzits ahrsts, kà ari pascha juschana, eewehrojumi un peedsihwojumi.

Wispahri war turetees pee schahda nolikuma.

Zilweki, kam wahjas kruhtis, nedrihkst wispahri peldes leetot. Uhdens speedeens, kas sawa smaguma dehl ir spehzigaks, nekà gaisa speedeens, ir jaw peeteekoschs, schahdeem zilwekeem elposchanu padarit gruhtu. Iselposchana wineem buhs koti weegla, jo pee ta palihdz uhdens speedeens, kas no ahrpuses uz kruhschu seenu speesch, turpretim ee-elposchana tiks koti leelâ mehrâ apgruhtinata, tadèk ka te wajaga koti leelâ mehrâ apgruhtinata un tà tad uhdeni atspeest, kas ap kruhtis isplèst un tà tad uhdeni atspeest, kas ap tahm atrodas. Schee ir apgruhtinajumi, kas winus jaw remdeni siltâ peldê sagaida; aukstâ tiklab kà ari siltâ peldê teklàt wehl peebeedrojas eespaidi uz asinim un nerweem, kas asinu tezeschanu azumirkli leelâ mehrâ pawairo un weegli schahdeem slimneekeem eerodas asinu wemschana, kas zekas zaur to, ka gaisa truhbinas plauschâs pahrpildas asinim, kas tad, nosmakschanas juhtam pawaditas, is mutes tek.

Zilweki, kuri zauru deenu strahdâ putekôs, ar elku jeb nahk sakarâ ar zitàm weelam, kas ahdas sweedru zauruminus weegli aisplekschina, dara wislabaki, ja wini wismasakais diwreis nedetâ nem remdeni siltu peldi no 20 lihds 24 gradi, pee kam, saprotams, katru deenu jamasgajas seepem, kuram ir tahda ihpaschiba, tiklab taukus, kà ari sweedrus un elku iskauset. Pelde, 20—24 gradu silta, ir peeteekoscha, ahdas tihrischanu weizinat, pee kam uz peldetaja dsihwibas darbibu nedara nekahdu eewehrojamu eespaidu nedz aukstums, nedz siltums. Ja schahdâ peldê kustas un grosas un it sewischki ahdu kreetni berse, tad teek panahkts maz siltuma saudejums, zaur mehrenu ahdas darbibas usmudinajumu.

Zilweki, kuri strahdâ sehdedami, kuri nodarbojas ar galwas darbeem, tàpat ar tahdi, kuri beeschi slimo wehdera kaiti un kuri beeschi mana gurdenumu lozeklôs: tahdi dara arween labi, ja wini isleeto aukstas peldes. Ihsu laiku schahdas peldes leetojuschi, wini manis wairojoschos mundrumu un spehzigumu, no ka zekas leelaka dsihwibas darbiba un, laimigôs apstakkôs, it sewischki pee ehstgribas eewehros droschu sihmi, kà weelu ismaina meesâ wairojas un lihdz ar to wisa meesas dsihwiba teek spirgtaka un spehzinataka.

Siltas peldes ilgaku laiku leetot, naw preeksch wesela zilweka sewischki eeteizams un tahs wajadsetu isleetot tikai tad, ja ahrsts tahdas eeteizis.

Turpretim aukста pelde gandrihz uz ik katru dara labdarigu eespaidu un ir koti derigs lihdseklis, lai sawu weselibu usturetu. Jt sewischki wehl buhtu peeminams, ka aukstas peldes derigas seeweetem, kuras mokàs daschadàm kaitem, nerwu wahjumu u. t. t. Neraugotees uz to, ka seeweeschu dsimums jaw pehz dabas ir padots, nest daschadas kaites un sahpes, seeweeschu ahdas darbiba ir daudz dsihwaka. Seeweetes swihst daudz wairak nekà wihreeschi, turpretim winas pa zitu zelu daudz masak schkidruma is meesas atschkir.

Eewehrojot to, ka muhsu laikôs nu reis tahdi apstakli walda, ka seeweetes eet daudz weeglaki gehrbuschàs nekà wihreeschi, un kakls, kruhtis, pakausis un rokas padotas gaisa warai, daschreis pat pahrleezigâ mehrâ, tad tà sauzamà meesas nozeetinaschana, noruhdischana, kas panahkama zaur aukstàm peldem, seeweetem ir jo nepeezeeschamaki wajadsiga, nekà wihreeschem.

Zik tahlu auksta uhdens kahrtiga leetoschana ir kà dseedinaschanas lihdseklis slimibas atgadijumôs, tas peeder ahrsteschanas sinibâs. No sawa stahwokka mehs waram tik to sazit, ka ari uhdens, zik tahlu scho laiku siniba sneedsas, pret katru kaiti nebûs isleetojams, tàpat kà kaut kursch zits lihdseklis, kas teek eeslawets par tahdu, ar kuru war wisas slimibas dseedinat. Tomèr, ja uhdeni prahtigi isleeto, un it sewischki kà kairinaschanas lihdsekli, lai ahdas darbibu pawairotu, kà ari lai tas daritu eespaidu uz asinim un nerweem, tad tas arweenu atnesis zereto labumu. Scho eewehrojot, pehdejâ laikâ daudzi mahziti un sapratigi ahrsti nehmuschi ahrsteschanu ar uhdeni sawâs rokàs un zerams, ka ar laiku sinibas tik tahlu paplaschinasees, ka ar uhdeni warès neschauboschi daschus slimibas atgadijumus dseedinat.

Aukstai peldei par godu, it sewischki kà lihdseklim preeksch weselibas ustureschanas, mehs beigâs wehl sekoscho sazisim.

Ruhpes par peeaugoschas jaunibas spehzinaschanu ir daschu labumu atnesuschas, pee ka sewischki peeskaitama wingroschana. Wislabakà wingroschana ir, ja zilweks peld. Zaur to teek netik ween meesas lozekli kustinati, bet ari panahkts, ka nowehrsch kaitigos panahkumus, kas zekas no ta, kad par daudz ilgi usturas aukstâ peldê. Kamèr peldetajs nepagurst, tamèr ustureschanàs aukstà peldê nedaris nekahdu kaitigu eespaidu.

Preeksch jaunekkeem, it sewischki winu attihstibas gadôs, ir meesas nozeetinaschana zaur aukstàm peldem wislabakais lihdseklis pret netikumeem, kas slepenibâ eeweeschas un koti labs meesas weselibas weizinatajs, kas ir pamats garigai weselibai.

Schis rakstinsch par peldem tika pasneegts, lai zeen. lasitaji tahs sinatu wairak zeenit, kà ari pareisi isleetot. Kà no scha pascha raksta redsams, tad peldes, ja tahs pareisi neprot leetot, war wairak kaitet, nekà labumu nest.

Ja rakstinsch buhtu jel masumu sawu noluhku sasneedsis, tad sarakstitajs par to no wisas sirds preezatos.

Krahsns, kà gaisa tihritaja jeb wentilators.

Ihsti seemas laikâ krahsns top eeteikta kà wentilators, un tas ari teescham tà ir. Kad ta teek kurinata, tad wina sakrahjuschos netihro gaisu issihsch un to tik ilgi dara, kamèr krahsns truhbas un seenas siltas. Daschi preeksch schàs wentilazijas eerihko krahsns sahnôs un wirsû aistaisamus un attaisamus wentilazijas zaurumus. Ari schi eetaise jeb loda daudz nelabà twaika issihsch un ihsti to, kas pee istabas greesteem augschâ ir sakrahjees. Bet tomèr daudzi wikas, domadami, ka ar scho jaw peeteekoschi ir gahdats par dsihwokla gaisa tihrischanu. Pee tihra gaisa ustureschanas istabâ naw ween jaskatas uz to, ka netihrais gaiss teek prom dabuts, bet jo swarigaki ir tas, kahdu gaisu mehs eekschâ dabujam. Krahsns gaisu netik ween issihsch, bet ari eesihsch. Peemehram, kad krahsns paschulaik kuràs un istabâ atrodas wisi logi zeeti aistaisiti, tàpat ari durwis — un nu pee-ejam ar degoschu swezi pee durwim, kuras nowada aukstâ preekschistabâ, peeleekam tad degoscho swezi pee atslehgas zauruma, tad eeraugam, ka swezes leesma uz eekschpusi noleezas un kuroschàs krahsns no preekschistabas eesihsch gaisu. Zaur schahdu wentilaziju mehs sawôs dsihwokkôs

Kas sihmejas uf teesas spreedumu schahdâs leetâs, tad tas nahk spehkâ: 1) kad apgabalteesa darijuse spreedumu un kad likumigi nosazitâ laikâ naw eesneegtas nekahdas pretsuhdsibas un 2) kad teesu palata taisijuse tahdu spreedumu. (Sud. Gas.)

b) **Original-sinojumi.**

No Ehrgleem. „Mahjas Weesa" 8. numurâ bija, starp zitu, no Ehrgleem sinots, ka tur koki schoseem apledojot un sari un galotnes noluhstot. Tagad mums no zitas puses sino, ka tur schoseem gan kahdas deenas koki tikai apsarmojuschi un 3. un 5. februari apkalinsch apsitis, bet nekahdi kozini, nedz sarini ne-esot lausti. Tahlak bija sinots, ka weetejà labdar. beedr. 24. febr. isrihkos gada swehtkus ar teatri un konzertu. Teatra israhde gan bijuse — bet konzerts netizis isrihkots. N.

No Gatartas. 12. martu gaidijam kà leelu deenu, jo zeribas pamatojam pilnigi uf to, ka gobajama schejeenes preekschneeziba atkauju neleegs isrihkojamam konzertam, bet runas wihru atbilde bij „ne", dibinadamees uf to, ka scheem nabagot newajagot. Isrihkotaji bij nodomajuschi luhgt kaiminu dseedatajus, peepalihdset, lai zaur to publikai pasneegtu kreetnaku baudijumu, jo paruna teiz: „Zeema kukulis gahrdaks." Gatartas preekschneezibai gan par to bij jaruhpejas, ka labais dihglis, kas saknites jaw bij eelaidis, nenokalstu, bet jo wairak eesaknotos un seltu. Ne-eewehrojot wisa scha, weetejee dseedataji tomèr wehl sapulzejas un zer, ka ar laiku pahrleezinasees, ka laika solim ir weltigi pretim zihnitees. —kis.

No Weetalwas un Odseenas. Jaunam gadam sahkotees pee mums notikuschi jo eewehrojami nelaimes gadijumi, kas isbeedinaja wisu prahtus. Diweem Weetalweeschu saimneekeem nodega ehkas; ari sirgi, lopi un usturas leetas krita ugunei par laupijumu. Pirmais ugunsgrehks, Jhwanu mahjâs, nolaupija bes dsihwojamas mahjas wisas saimneezibas ehkas, sirgus un lopus. Otrais ugunsgrehks Wehres mahjâs (muischas mahja) nolaupija laidaru un klehti. Usturas leetas waj wisas sadeguschas; no lopeem daschi glahbti. Uguns peelizejs pascha saimneeka tehws. Abi ugunsgrehki notika nakts laikâ, mahju laudim gulot. Wehres mahjas saimneeka tehws pastrahdajis teescham schauschaligâ kahrtâ sawu breesmigo nedarbu; gluschi jabrihnas, ka mahjas laudis to naw pamanijuschi. Naktî, nepilnigâ apgehrbâ, winsch isgahjis no istabas un palizis ilgu laiku ahrâ. Mahjas laudis gan dsirdejuschi winu isejam un — kad naw warejuschi winu atnahkam sagaidit, tad gahjuschi raudsit. Bet tawu brihnumu! Durwis no ahras aisseetas un pee tam redz ahrâ ugunis. Saprotams, ka ar waru isdewees durwis attaisit. Degoschajâ laidarî ari newarejuschi eetikt, jo ari tam durwis bijuschas aisseetas. Lopi bijuschi, no uguns peelizeja, jo zeeschi noseeti wairakeem walgeem un sirgu kuhts bijuse peegruhsta ar baribu, lai tà lopus, kà sirgus newaretu glahbt. Sewischki waronigi puhlejotees tomèr isdewees, kahdus lopus glahbt no breesmigàs nahwes. Uguns peelizejs, tehws, staigajis preeka pilns ap ugunsgrehku, kamèr beidsot bijis pasudis. Otrâ rihtâ behls steidsees winu meklet un nu babùn sinamu, ka tas jaw pats lizees apzeetinatees no pagasta polizijas. Tàpat nepilnigâ apgehrbâ winsch bij aissteidsees uf basnizas krogu un prasijis sihwo. Krodseneekam raduschàs sawadas domas wina nepilnigà apgehrba dehl un sahzis to daschadi isjautat, uf kureem jautajumeem winsch tikai atbildejis, ka esot kurinajis lihdumu. Pee tam winsch aissteidsees uf pagasta namu un luhdsis, lai winu apzeetinot, jo esot nodedsinajis Wehres mahju. Isklausinaschanâ winsch sawu nedarbu nenoschehlojis, bet isteizees, ka wisa manta, kas sadeguse, peederejuse winam un winsch warejis ar to darit pehz sawa prahta. — Preeksch kahdeem gadeem winsch sawu saimneezibu nodewis sawam dehlam, bet no ta laika dehls un wedekla winu wairs ne-eeraudsijuschi. Tagad winsch bijis nodomajis pats no jauna prezetees un nemt saimneezibu sawâs rokâs; bet kad tas nebijis panahkams, tad — negribedams to atstaht dehlam un wedeklai — kehrees pee nedarba un nodedsinajis, kas winam peederejis. Abi nelaimigee saimneeki teek no katra pehz eespehjas apdahwinati, bet jo sewischki wehrtigas mihlestibas dahwanas wineem pasneedsis Weetalwas dsimtkungs, barons von der Pahlen leelskungs. Ari kaiminu dsimtkungs, Odseenas von Brümmer leelskungs, peesuhtijis papilnam bagatigu dahwanu un usturas leetu. Slawa un pateiziba wineem! — Odseenas muischâ nesen notika schahds sawads gadijums. Kahda, no ahrsta pahrbraukdama, seewina apzeemo sawu mahsu paschâ muischâ. Mahsa weeschinu pazeenijuse ar tauku sirnu putru un — kad pehdejà bijuse deesgan zeemojusès, ta mihli atwadijusès un aisgahjuse, nebùt neschehlodamàs ar kahdu sewischku gruhtsirdibu. Bet kahdus 100 solus pagahjuse, wina zeka widû saschluhk un ir uf weetas pagalam. — Kà sawadiba wehl japeemin tas, ka sche muischu saimneekeem ir atnemta balss teesiba pee pagasta amata wihru zelschanàm, laikam tadèl, ka wineem naw rakstitu nomas kontraktu. Ari masee saimneeki, pusasmitneeki, kureem naw pilnu 10 dahlderu semes wehrtibas, netika peelaisti pee pagasta amata wihru zelschanam. Tomèr starp Weetalwu un Odseenu schajâ sinâ notika sawadiba. Wisi masee saimneeki dsihwo ik pa diwi — daschâs mahjâs ari pa trihs — uf weena kontrakta. Weetalwas pagasta walde, to eewehrodama, peelaida pee pagasta amata wihru zelschanàm ik uf katru kontraktu weenu balsi un proti tà, ka weenu reisi balsi nodod weens un otru reisi otrs pusitneeks. Odseenes pagasta walde turpreti nepeelaida neweenu pusitneeku pee balsoschanas. Kà dsirdams, tad Odseenas pusasmitneeki gribot likt pahrmehrit sawu semi un pawairot dahlderu skaitu masakais uf 10½—11 dahldereem, lai tà jel netiktu pawisam isnesti no saimneeku teesibam, tàpat kà wini neteek isnesti no saimneeku peenahkumeem nodokku un natural-nastu neschanas sinâ. — Wisa pasaule brehzin brehz par truhzigeem, slikteem laikeem un — ari Weetalweeschi un Odseeneeschi jo sahpigi tos sajùt. Paradòs esam eegrimuschi lihdz ausim un tomèr ne-esam tik nelaimigi kà semneeki zitòs pagastòs, kur dsimtkungi paradus negaida, bet tos peedsen konkursa zeklâ. Tà, peem., Weetalwas dsimtkungs, barons von der Pahlen leelskungs, gan bij jaw issludinajis konkursu par kahdeem pawisam leelòs paradòs eekrituscheem saimneekeem, bet uf winu luhgumu atkal atsauzis sawu issludinajumu. Odseenas dsimtkungs fon Brümmer leelskungs zeeschas ar saweem leelum leeleem paradneekeem un ir atklahti isteizees, ka winam buhtot loti schehl, islikt kahdu saimneeku no wina tehwu tehwu mahjas, ka winam esot loti schehl to nelaimigo, kureem esot jaatstahj sawa dsimtene un tadèl lai ar uszihtibu un taupibu mehginot spihtet gruhtajeem laikeem un ka tad jaw gan tikschot wisi uf preekschu, pee kam winsch palihdseschot, gaididams paradus. Slawa un pateiziba scheem leelkungeem; tikai zaur winu pazeetibu un zilwekmihlestibu ap ⅔ daļas saimneeku wehl dsihwo sawòs tehwu tehwu perekłòs! Wineem par pateizibu un sewim par labu lai tadèl esam tik uszihtigi un taupigi, tad warbùt wehl spehsim pahrzeest laiku gruhtibas un truhzibas. P.

No Stukmanes. Kaut sneegs wehl apsedz melnos laukus, tad tomèr jaw siltas pawasara saulites stari ir pataisijuschi kalnu un pakalninu galus kailus. Pee mums jaw uf straumem Daugawâ ledus islausijàs, kaut zitur gan tas wehl pastahw. Slikta zeka un ledus islausischanàs dehl Daugawâ, esam droschaki no sirgu sagleem, kuri tik daudz wairs muhs neapzeemo. Bet par nelaimi ir atkal jauna nedroschiba no tà saukteem garnadscheem. 15. marta naktî S. mahjas gruntneekam is aisslehgtas klehts issaga mantibu. Sagli zaur jumta isplehschanu eelaususchees klehtî un is tahs isnesuschi nokautu wepri, birkawu smagu un daudz un daschadas drehbes. — Muhsu Kokneses draudses mahzitajs, Hilnera kungs, 3. martâ pahrweda sew dsihwes beedreni no Rigas. 9. martâ no rihta muhsu draudses ganu apsweizinaja ar dseedaschanu Stukmanmuischas grafeenes Sofijas skolas skolotaji ar saweem skoleneem. Lkst. Upmlt.

No Skujenes. 10. martâ sch. g. Ktawkalna walsts mahjâ isrihkoja Skujenes labdaribas beedriba basaru preeksch kurlmehmeem. Te ari tika isklausinati kurlmehmee lasischanâ, runaschanâ, rehkinaschanâ u. t. t. Basaru bij daudz laudis apmeklejuschi. — Kà sinams, Skujenes draudsei ihsta mahzitaja naw, tadèl eenahza pagaidu mahzitajs Scheinpflugs. A. K—sons.

No Tihnuscheem. Zihruls, sawu jauku meldinu wilkdams, pasludina pawasari klaht esam, kur semkopjam atkal jasàk domat, spodrinat sawus noruhsejuschus lemeschus. Zeelawinas parahdijàs ap 15. martu. — Garnadschu rihkoschanàs pee mums tagad apklususchas; jo ar warenà „Marketanta" sakerschanu (kas ari sche kahdu laiku usturejàs, sawu laimi ismehginadams pee kahdu kambarischu atslehgschanas) tagad meers eeweesees. — Laipnàs Tschiganeetes, kà pa wezam, apstaigà muhsu zeematus, tur islikdamas kahrtes un meitinam bruhtganus paregodamas. Par maksu naw ko bihtees un Tschiganeete aiseet swehtidama ar Isaàka wahrdeem — tikai drusku treknakeem. Celmiņš.

No Jaun-Nikolajewas, Nowgorodas gub. 3. un 4. martâ pee mums bija stiprs leetus, pee 5 gradeem siltuma, kas beeso sneega segu azim redzot saplazinaja, un braukschanai wajadseja sahkt leetat ratus, tà ka sahkam jaw domat, ka nu pawasars pateesi buhs klaht; bet bijam stipri wihluschees. 8. martâ gan wehl saulgosi bija 9 gradus silts, bet 10. martâ atkal sneegs peenahza pa pilnam un sals sneedsàs lihdz 10 gr. R., tà ka waram atkal wisinatees kamanâs. — Marta pirmejâs deenâs kahds schejeeneets usgahjis meschâ, malku zirsdams, masus putninu behrnus, newis dobumâ, bet weenkahrschâ ligsdinâ. Purvmaleets.

c) **Baltijas notikumi.**

Widsemes gubernas medizinalnodaļâ bijuschais farmazeits, kol. rahts Aleksandrs Frederkings paaugstinats par statsrahtu.

Jeetumu aisgahdnibas Widsemes komitejâ par direktoru apstiprinats kol.-asesors Palmbachs.

Diwi Widsemes draudschu mahzitaji — Meyers, Alojâ un Brenners, Aluksnê — kà „Pet. Ew. Sw. L." sino, atstahdinati no amata uf 4 mehnescheem.

Baltijas pareistizibneeku skolu padome, kà „Groschdanins" sino, sastahdijuse likuma projektu par Baltijas pareistizibas wezaku peespeeschanu, behrnus suhtit pareistizibneeku skolâs.

Baltijas pilsehtas skolu mahzekli, kà Peterburgas awises sino, dabuschot sewischku mundeeru.

Uf Baltijas, Pleskawas-Rigas, Rigas-Bolderajas un Jelgawas dselszekeem no 6. aprila nahks spehkâ spezialtarifs preeksch siwim.

Baltijas 1889. g. atzelto teesu eestahschu wezàs leetas, kà „R. W." sino, justizministrija nolehmuse nodot justizministrijas Maskawas arkiwâ, kurea direktors ir Nils Popow kgs.

Par Jehsu-Walmeeras basnizas wirsaisgahdneezibas peesehdetaju preeksch nahkoscheem trim gadeem apstiprinats Teodors v. Richters.

„Austruma" 3. burtnizas saturs ir schahds: 1) Is tautas bilschu galerijas. Apsischu Jehkaba V. No masàm deenam. 2) Katolu basniza Liwonijâ. J. Krodsneeka XIV. 3) Leepeni. Originalstahsts is tautas dsihwes muhsu deenâs. Ramanu Aleksandra. (Turpinajums.) 4) Rudens sweschumâ. Dsejols no T. Paulina. 5) Zik newseligs scho laiku seeweeschu apgehrbs. P. Kalnina.. (Turpinajums.) 6) Gaka, kuru wahram. Pehz Dr. Dornblüth-Johnstona. (Ar 2 sihmejumeem.) 7) Dseesmu awots. Dsejols no Bitana. 8) Lejas Kursemê. (Turpinajums). 9) Kahds wahrds alkohola bauditajeem strahdneekeem. Brihwkalneeka. 10) Grahmatu lasitajeem un apgahdatajeem. 11) Kokletajs. Dseesma wihru koreem no W. Paulina. 12) Wisi laudis tà dsihwoja. Doku Ata. 13) Rihta blahsma. T. Paulina. 14) Sihkumi. (Rakstneeziba: Konwersazijas wahrdniza u. t. t.) Bildes peelikums: Zihrawa Kursemê.

Kaugurzeemâ, kà „B. B." sino, 5. martâ wihni juhrâ aisnesuschi swejai isliktos tihklus.

No Mas-Salazes raksta „B.", ka otrdeen, 5. martâ, „Sahru lahnâ" (meschâ starp Waltenbergu un Sahra walsti) atrasts nosists Wahrdiņ mahjas nomneeks Glasers, no Naukscheneem, Rujenes dr., kursch brauzis uf Leales meestu, pirkt sirgu un zitas wajadsibas, panembams lihdz 120 rbl. skaidrâ naudâ. Sirgs lihdz ar lihki bijis eebraukts meschâ. Pee nelaika kreisàs kahjas stilba aiz apakschbiksem polizija atraduse maku ar 80 rbl., kurus slepkawa, laikam istrauzets, nepaguwis lihdz panemt, kaut gan jaw bijis sahbaku nowilzis. Polizija pagahjuschâ nedeklâ apzeetinajuse Sahra muischas apkahrtnê kahdu neustizamu tehwinu.

Laudonas mahzitajs Vogels esot atstahjis sawu amatu.

Terbatâ „Olewika" isdewejs un redaktors Adolfs Grenzsteins, kà „W. W." sino, dabujis atkauju, isdot nedeklas awisi ar bildem, sem nosaukuma „Дерптскій Листокъ" (Terbatas Lapa). Redaktors buhschot skolotajs Jaans Jurkatams.

Terbatas weterinar instituta prosektors, koleg.-rahts Kundsinsch, sinatnisku noluhku dehl no 14. aprila lihdz 14. augustam aiskomandets uf ahrsemem.

Pilistferê (Wilandes apgabalâ), kà „Sakala" sino, atkal dibinata jauna Jganu sahtibas beedriba „Tugewus" (stiprums).

No Reweles sino „Postim.", ka kahda kalpone, kura uszihtigi apmeklejuse tà dehweto „murgotaju" sapulzes, peepeschi tapuse ahrprahtiga, sadausijuse wisas kungu leetas un draudejuse paschus kungus nogalinat. Pehdigi kalponi sasehjuschi un noweduschi ahrprahtigo namâ.

Kursemes gubernators, ihstens statsrahts Sipjagins 14. martâ aisbrauzis uf Peterburgu.

Kursemê 1889. g., kà „K. G. A." sino, bijuschi pawisam 128 praktiski ahrsti, 12 lopu ahrsti un 204 wezmahtes.

Kursemes laukpagastu saweenoschana arween turpinas, un, kà „K. G. A." sino, Talsu aprinki jaw esot pabeigta. Kahdâ mehrâ Kursemes laukpagastu skaits saweenojot masinajees, tas redsams no sekoscheem skaitleem:

	1890. g. 1. janw.	1891. g. 1. martâ.	
Dobeles aprinki bija . .	88	73	pagasti.
Bauskas „ „ . .	54	54	„
Wentspils „ „ . .	27	17	„
Aisputes „ „ . .	79	65	„
Kuldigas „ „ . .	61	39	„
Grobinas „ „ . .	43	32	„
Jlukstes „ „ . .	69	66	„
Talsu „ „ . .	59	29	„
Tukuma „ „ . .	67	48	„
Jaunjelg. „ „ . .	48	48	„
Kopâ	595	471	pagasts.

Spitalibas sehrdsigu Kursemê, kà „K. G. A." sino, 1890. gada sahkumâ bijis pawisam 48, kuri dsihwojuschi: Jelgawâ — 3, Kuldigâ — 3, Talsu aprinkî — 14, Tukumu aprinkî — 11, Wentspils aprinkî — 8, Bauskas aprinkî — 7, Grobinas aprinkî — 1 un Jlukstes aprinkî — 1. Tagad scho sehrdsigo skaits esot jaw 60!

Jelgawas aprinka reetumòs, kà „R. Tgbl." sino, plosotees leelâ mehrâ influenza, scharlaks un masalas, ar ko daudz behrnu mirstot.

Jelgawas wispahrejas aisgahdneezibas kolegijas slimnizâ eerihkotas 90 gultas preeksch ahrprahtigeem slimneekeem.

Jelgawas Latw. beedribas pehdejà Semkopibas sapulzê preekschneeks sinojis, ka esot manama zenschanàs, dibinat uf laukeem semkopibas beedribas, kas esot leeziba, ka muhsu tauta atsinuse, ka ar deju un dseedaschanu ween naw panahkama tautas labklahjiba.

Jelgawas Latweeschu beedribas teatra komisijai, kà „B. W." sino, atwehlets ap 700 r. leels kredits, lai ar to eerihkotu beedribas plaschajâ wasaras ehkâ pilnigu skatuwi wasaras teatrim.

Jelgawas Latw. beedr. Semkopibas nodaļa 7. martâ nolehmuse isdot Semkopibas kalendaru.

Leepajas Latw. labd. beedribas runas wihri eezehluschi par beedribas preekschneeku F. Breikschu, par wina paligu swehrinato adwokatu J. Kelmeri.

Leepajas-Aisputes dselszeka buhwi, kà „D.-Ztgai" raksta, 15. martâ Leepajâ apspreeduschi daschi sanahkuschi kungi un apnehmuschees to weizinat. Sapulze nolehmuse, preekschdarbus tuhlit eesahkt un luhgt Kursemes gubernatoru, lai isgahdà atkauju, dselszeka buhwei wajadsigà kapitala sadabuschanai islaist akzijas. Tikuschas eewehletas 6 personas, kuràm uztizeta leetas wadiba.

Mangalu juhrskolâ eksameni buhs 26. martâ.

Bauskâ par polizijas usraugu eezelts Bauskas krona meschkunga paligs kol. sekr. Eduards v. Ulot.

Tukuma aprinka kara pahrwaldes darbwedis kapteins Jakowlews pahrwests tank paschâ amatâ uf Aisputi.

Kandawas semkopibas beedriba, kà „Tw." sino, pagahjuschâ gadâ rihkojusès sekmigi; beedribas kapitals pawairojees par wairak nekà simts rbl. Par preekschneeku eewehlets K. Hahna kgs.

Grobinas-Aisputes aprinka polizijas pahrwaldê sekretars kol.-asesors Wasilijs Pahls, uf pascha luhgumu, atlaists no deenesta.

Alschwanges draudsê tautas apgaismoschanas ministerija apstiprinajuse diwu dimklaseju ministrijas skolu dibinaschanu un preeksch katras dod pabalsta 1000 rbl. par gadu.

d) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Peterburgâ, 15. martâ. Peterburgas militarapgabalteesa noteesaja Pawela leibgwardu podporutschiku knasu Wadbolsku — kas sawu pretineeku duelî uf nahwi eewainoja, tà ka tas wehlak nomira — uf 3 gadi zeetumâ, bes deenasta teesibu aprobeschanas. Wadbolska pretineeks bija apwainoschà puse.

Par Keisariskàs Augstibas Leelknasa Tronamantneeka zelojumu peenahkuschas pa telegrafu schahdas sinas:

Peterburgâ, 16. martâ. Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantineeks zetortdeen atstahja Bangkoku, kad bija tur un apkahrtnê 6 deenas usturejees. Sijamas lehninsch un eedsihwotaji sagatawoja Keisariskai Augstibai laipnako un sposchako usnemschanu. Augstam Weesam par godu isrihkoja daschadas weesibas un leelu silonu medibu.

Parisê, 31. (19.) martâ. „Agance Havas" sino is Saigonas, ka Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantneeks nonahkot Saigonâ, tizis apsweizinats no Franschu tureenes kara flotes komandanta, Kokinkinas generalgubernatora, ta adjutanta un pawadonibas,

---

eedabujam to gaisu, kas muhsu preekschistabâs atrodas. Waj tas nu katru reis tihrs un derigs preeksch ee-elposchanas, par to preekschlaikus mums japahrleezinajas. Daudzreis war krahsns loti nelabu, pat nahwigu gaisu eesihst.

Bet kà lai mehs no ta issargajamees? Peemehram: Ja mehs pee-ejam pee loga un to atdaram un nu turam degoscho swezi pee durwju atslehgas zauruma, tad leesma tagad stahw meeriga un nemaz nekustas. Krahsns tagad sihsch tihro gaisu zaur atwehrto logu un nu teescham mehs sawòs dsihwokłòs eedabujam tihru un weselìgu gaisu. Eeteizoschi buhtu, kad katrâ dsihwokli eerihkotu logu stuhrds wentilatorus. Erkšķis.

Swarigs noteikums.

Zeen. „Mahjas Weesa" lasitajeem sawâ laikâ tika usrahdits, no ka mati iseet un kahdi lihdzekli pret to buhtu leetojami. Turpat tika ari norahdits, ka matu iskrischana ir slimiba, kas war weselam zilwekam peelipt, ja beeschi un neusmanigi sateekas ar tahdu zilweku, kam mati iskrit.

Kà swarigakee sehrgas isplatitaji ir un paleek matu susekli, kemmes u. t. t. Tà tad ihstee sehrgas isplatitaji pilsehtâs ir balbeeri, kur katru deenu wisadi zilweki teek ar weenàm un tahm paschàm kemmem un susekleem sukati un ar weeneem un teem pascheem nascheem bahrsda dsihta.

Bet wisjaunakâ laikâ nu atrasts, ka ari bahrsdu dsenot war peelipt daschadas slimibas, it sewischki tà sauzamà bahrsdas ehde. Scho rindinu rakstitajam preeksch kahda laika bija bahrsdâ eemetusès kaite, kuru tik leelàm puhlem, ar ahrsta palihdsibu, spehja aisdsiht, kas buhs peelipuse weenigi zaur bahrsdas dsihschanu.

Eewehrojot schahdus nelahgumus, kas zilweku weselibai draudê zaur balbeereem, Rudolstates polizijas walde schinis deenâs islaiduse zeetu nosazijumu, pehz kura atklahtòs balbeeru weikalòs wisas schkehres, susekli, kemmes, naschi u. t. t. tuhlit smalki janotihra tahdàm sahlem, kas slimibu dihgtus nomaitâ, tiklihdz schee rihki tikuschi leetoti. Schahds zeets nosazijums ari pee mums neko nekaitetu. —sts.

Pehz tam Keisariskà Augstiba bewàs uf waldibas pili, kur preeksch augsteem zelotajeem bija sarihkotas telpas. Pilsehta ir gresui ispuschkota; eebrauzot bija gar eelu malàm nostahditi salbati. Keisariskà Augstiba pehz tam peedalijàs pee goda meelasta, isrihkota no generalgubernatora. Generalgubernators ussauza augstas laimes Kreewijas Keisara Majestatei, uf kam Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantneeks sirsnigi pateizàs par sanemschanu un ussauza augstas laimes Franzijai un presidentam Karno'am. Pehz meelasta isrihkoja lahpu gahjeenu ar musiku. Tad isrihkoja swinigu israhdi teatri un swehtkus no pilsehtas domes puses. Swehtdeen bija leela parade un balle pee generalgubernatora. Pirmdeen saussemes un juhras ofizeeri isrihkoja Keisariskai Augstibai balli uf kara kuga „Loire". Otrdeen noteekas leelas medibas Saigonas apkaimè, pehz kam Keisariskà Augstiba Leelknass Tronamantneeks turpinàs zelojumu. Augstà Weesa sanemschana no Frantschu un eebsimto puses ir jo jausmiga.

Peterburgà, 20. martà. Keisariskà Augstiba Leelknase Jelisaweta Mawrikijewna ar saweem dehleem Joanu un Gawrilu wakar aisbrauza uf ahrsemem.

Zeku ministrija, kà „Birsch. Aw." sino, nodomajuse dibinat ihpaschu pensijas kasi dselszeku eerehdneem, maschinisteem, konduktoreem un wispahri tahdeem zilwekeem, kuri amatus ispildot war krist nelaimè.

Semkopibas mahzibas kursus tautas skolotajeem, kà „Birsch. Aw." sino, domenu ministrija apnehmusès dibinat, gribedama ar to semkopibu pazelt. Mahziba schajòs kursòs buhschot peemehrota semneeku semkopibai un aisnemschot lopu audsinaschanu, dahrsa un auglu koku kopschanu, kà ari bischkopibu. Kursus notureschot wasaras brihwlaikà. Tahlak nodomats dibinat pehz eespehjas leelu skaitu widejas un semakas semkopibas mahzibas eestahdes.

Peterburgà, kà „Now. Wr." sino, sastahdotees jauna ekspedizija uf Abesiniju, kuŗai par wadoni buhschot leitnants W. T. Maschkows. Ekspedizijai buhschot siniski noluhki.

Peterburgà, pee Peterburgas-Warschawas dselszeka, dibinajusès pahrtikas beedriba, kas lihdsiga Rigas II. Pahrtikas beedribai.

Peterburgà, kà „D.-Ztga" sino, ispauduschàs walodas, ka Serbijas kehninsch Aleksanders oktobri braukschot uf Peterburgu.

Peterburgas astronomijas beedriba nodomajuse isdot astronomisku laikrakstu.

Peterburgà 17. martà atwehrta fotografiska isstahde.

Kreewu manufaktur pretschu iswedums zaur Bucharu uf Afganistani stipri zehlees. Is Afganistanes uf Bucharu atkal nahk pulks Indijas tehjas un wirzu suhtijumu. No Amu-Darjas augschgala nobrauza uf Kihwu daudz laiwu ar Afganu, Indeeschu un Angku prezem.

Dsehreenu pahrdotawu Kreewijà, pehz „Wald. W." nodrukatàm sinam, 1889. g. bijis pawisam 150,089, no tahm 48,585 pilsehtàs un 101,604 uf laukeem. Zaurmèrà isnahza ik uf 773 eedsihwoweena dsehreenu pahrdotawa. Baltijas gubernàs schink gadà uf 2,351,000 eedsihwotajeem bija 6,191 dsehreenu pahrdotawa. Wisà walsti 1889. g. patehreja tihra spirta 25,140,495 wedrus, tà tad 222,495 wedri wairak nekà gadu agraki. Baltijas gubernàs patehreja 565,564 wedri, kas isnahk zeturtdaf wedra uf katru eedsihwotaju. Wiswairak spirta patehrè Peterburgas un Maskawas pilsehtu gubernu eedsihwotaji.

Kreewijas krahjkasu skaits un noguldità kapitala leelums pehdejòs desmit gadòs wairak nekà desmit reis palizis leelaks; jo 1881. gadà bija pawisam 74 kases ar 7,054,648 rbl. noguldijumu, kamèr 1890. gadà bija jaw 841 kase ar 118,091,748 rbl. noguldijumu.

Priwattwaikonu ihpaschneekeem, kà „Now. Wr." sino, turpmak uf saweem kugeem wajadseschot eetaisit masu kuga apteeku, kurà jaatrodas wiswajadsigakàm sahlem un desinfekzijas lihdsekleem.

Peterburgas ismehginajumu-medizinas eestahdè nesen atweda 14 no traka suna saretus zilwekus ahrsteschanà, no kuŗeem 13 tika laimigi isdseedinati, kamèr tschetrpadsmitais, kuŗam trakais suns bija saplosijis wisu gihmi, dabuja drihz pehz tam trakuma sehrgu un nobeidsàs.

Witebskas semkopju beedriba dibinaschot sawà muischà semkopibas skolu.

Maskawa. Kahdi 4 Maskawas tirgotaji dibina sabeedribu ar 400,000 rbl. leelu pamata kapitalu, preeksch kokwilnas audseschanas lauku eerihkoschanas, kà ari preeksch kokwilnas raschoschanas un tirgoschanàs ar to.

Maskawà 1892. g. tiks isrihkots starptautisks kongress preeksch arkeologijas, antropologijas un zoologijas. Par scha kongresa pilnwarneeku preeksch Widsemes gubernas, kà „R. W." dsirdejis, esot iswehlets statsrahts Fr. Treulanda kgs.

No Wolinijas sino, ka tur miruschà slepenpadomneeze A. Woronika sawà testamentè nosazijusi, ka winas 5000 desetinu leelam semes gabalam, kas atrodas Wolinijas gubernà, nekad naw brihw pahreet privatihpaschumà, bet japaleek walsts ihpaschumam. Uf semes gabala jadibina nometnes preeksch Eeksch-Kreewijas gubernu semneekeem, kuŗeem pehz waldibas nolehmuma eedalitee semes gabali jadabu par brihwu jeb sem labeem nolihgumeem. Bes ta nelaike wehl nolehmuse 100,000 rbl. semkopibas skolas dibinaschanai.

Odesa. „Wald. W." sino, ka labprahtigas flotes twaikonis „St. Petersburg" 10. martà isbrauzis uf Wladiwostoku, wesdams 600 pee spaidu darbeem noteesatus noseedsneekus, kuŗus tur isleetoschot pee Sibirijas dselszeka buhwes par strahdneekeem.

No Taganrogas sino par kahdu sahdsibu, kas parahda, zik koti zilwekam wajaga buht usmanigam, noslehdsot draudsibu ar nepasihstameem zilwekeem. Proti, kahds Noworosijskas tirgotajs brauza uf Harkowu un zeklà eepasinàs ar kahdu sweschu kungu. Abi Taganrogà palika par nakti, un, lai lehtaki isnahktu, apmetàs weesnizà weenà istabà. Tirgotajs gan bija tik usmanigs un wakarà gulet eedams palika sem galwas westi, kurà bij eeschuhti 14,000 rbl. Kad tirgotajs otrà rihtà pamodàs, tad weste lihdz ar wisu naudu un jauno braugu — wehjà!

Muromas tuwumà, Wladimiras gubernà, is daschadeem kokeem, kà „Now. Wr." sino, isgatawojot it koschi saleektas un stipras mehbeles, kas esot daudz pahrakas par Wihnes mehbelem, kuŗas lihdz schim par dahrgu naudu eeweda is ahrsemem. Atkal solis uf preekschu!

Woroneschas gubernà, Biŗutschas aprinkì, kà „Mosk. W." sino, Warwarowkas sahdschas tuwumà usturejees kahds no menaschĕrijas paspruzis tigeris, kas wisà apgabalà sazehlis leelas breesmas, apkosdams un apehsdams gandrihz wisus sunus. Pehdigi diwi semneeki swehru nogalinajuschi.

Krimas pussalà domenu ministrija nodomajuse zelt eetaises, zaur kuŗam to sausà laikà waretu appluhdinat, lai druwas neiskalstu.

Sibirijas dselszeka garums buhschot wairak nekà 10,000 werstes un kamèr to usbuhweschot, paeeschot desmit gadu laika.

No Omskas sino, ka ap to laiku, kuŗà Leelknass Tronamantneeks zelos zaur Sibiriju, Omskà isrihkoschot ihpaschu Kirgischu isstahdi, kuŗà nabagi un turigi Kirgischi ar wisàm sawàm teltim, mahju rihkeem un mahju lopeem buhschot isstahditi.

No Rigas.

Jahnis Fridrikis Baumanis †. Scho otrdeenas wakaru aisgahja uf muhschigu dusu reti zentigs muhsu tautas dehls, arkitekts Jahnis Fridrikis Baumanis. Winsch ir dsimis Rigà, Saku salà, 23. majà 1834. g., tà tad nepilnus 57 gadu wezumà no mums schkihrees. Zaur nerimstoschu zenschanos winsch, no nabaga puikas eesahkdams, bija sasneedsis it eewehrojamu stahwokli sadsihwè. Nelaikis peedereja pee teem pirmajeem wihreem, kas weizinaja muhsu tagadejàs Latweeschu beedribas nodibinaschanos, kuŗai winsch no 1872.—1875. gadam bija par preekschneeku un beidsamajòs gadòs par goda beedri, un lihdz pat sawa muhscha beigam peedalijàs it dsihwi pee wisas beedribas sadsihwes. Sawà laikà winsch bija ari par pilsehtas domneeku. Pehz Baumana isstrahdata plana usbuhwets muhsu apgabalteesas nams, kurà winsch ari slehdsa sawas azis. No zitàm buhwem, kuŗu buhwi winsch wadijis, buhtu it sewischki wehl peeminamas: Rigas Latweeschu beedribas nams, Wahzu Amatneeku beedr. nams, Rigas brunneezibas nams (kà otrais arkitekts); ari daudz zitas koschas buhwes wezajà Rigà ir no Baumana tikuschas uszeltas. Ridsineekeem, bet it sewischki Latweeschu tautai, Jahnis Baumanis paliks ilgi peeminà. Galda dusa tam!

Rigas Latw. labdar. beedribas komitejà par beedribas preekschneezi atkal eezelta — K. Dombrowski kdse, un par winas paligu — J. Sakit kgs.

Sinibu Komisijas pehdejo sapulzi atklahja preekschneeka weetneeks A. Spunde kgs, tadèk ka preekschneeks bija aiskawets atnahkt uf sapulzi. Preekschneeka weetneeks sinoja, ka grahmatas dahwajuschi: E. Plates drukatawa — Patriotisku dseesmu Wahzelite. Atwehleta Latweeschu tautas skolàs leetot kà lihdsekli pee Latweeschu walodas mahzischanas. Sarakstijis Kreewin-Kuiwu Andrejs. Rigà, 1891.; R. W. Behrsinsch Anneneeschòs — Lustigais nerris uf tirgus platscha. Joku spehle eeksch diweem zehleeneem. Pahrzehlis Johann Heinrich Baumann. Rigà, 1863., un Latwisku grahmatu rahditajs. 1890.; P. Behrsinsch — Latweeschu teikas is Maleenas. Ar illustrazijam. Sarakstijis un illustrazijas sihmejis Krehslinu Jahnis. II. un III. burtniza. 1891. Bes schim bija wehl eesuhtits: Sitzungsberichte der Gelehrten estnischen Gesellschaft zu Dorpat. 1890., — no schìs beedribas. — Musejam dahwaja: Kristowskis — bronsa rokas rinkus atrastus Paseekstes zeemà. Manuskriptus bij eesuhtijuschi: E. Guhscha Preekulè — 60 tautas dseesmas, I.; Roschukalna Martschus Wilsenu muischà — parunas, salasitas Budenbrokà un Wilsenè, — tautas dseesmas, noklausitas Budenbrokeeschòs, — puhschkoschanas wahrdi, noklausiti no kahda wahrdotaja (asins wahrdi, tschuhsku wahrdi), — mahju nosaukumi Budenbrokà; Schmidtu Augusts Limbaschòs — Latweeschu tautas dseesmas is Wez-Attes (teizeji bijuschi: Tenis Dselwite un Maija Grünberg, dsim. Lejin, abi ap 70 gadeem), V. burtniza; J. W. — seno Latweeschu burwibas mahksla, I. burtniza; R. W. Behrsinsch — druskas is Latwju senatnes, sakrahtas Anneneeschòs: I. tautas dseesmas: a) kahsu dseesmas, b) kristibu dseesmas, c) ganinsch, d) kalps, e) kaschoks, f) bahrenite, — II. teikas un pasakas: a) kungu sunitis, b) Schahrgatu tiltinsch, Koseneeschu teika, c) kadèk schagatas nedsihwo pilsehtà, teika, Anneneeschòs noklausita, d) kà raibas gowis ar schkehreteem nageem zehluschàs, teika, Anneneeschòs noklausita, e) puhkis, Anneneeschòs noklausita teika, f) naudas puhkis, turpat noklausita, — III. mitologisti isskaidrojumi, — IV. mahni, Anneneeschòs sakrahti, — V. parunas jeb sakami wahrdi; Lejaslauku Pumpurs — Eglena prezeschanàs raises. Joku luga weenà zehleenà. Sarakstijis Lejaslauku Pumpurs. (Pehdejo manuskriptu nodod teatra komisijai). — Bibliotekas pahrsinis sinoja, ka Dr. Buttuls isskatijis zauri Sinibu Komisijas bibliotekas medizinisklàs (Dr. Schmidta dahwatàs) grahmatas un scho starpà atradis tikai ap 20 grahmatu par derigàm. Atlikuschajàm nederigajàm grahmatam radees pirzejs. Nospreeda grahmatas par sinamu sumu pahrdot. Tad nolasija pahrstrahdato Sinibu Komisijas bibliotekas kahrtibas rulli, kuŗu sapulze pahrspreeda un apstiprinaja. Is schis kahrtibas buhtu sewischki minams, kà: 1) Sinibu Komisijas lozeklis, kas kahdu grahmatu isleeto sinisksem pehtijumeem, war grahmatu, pehz 4 nedeku notezeschanas, paturet wehl 2 nedelas, ja ari zits jaw buhtu peeteizees uf scho grahmatu, kamèr zitòs atgadijumòs lasischanas laiks neteek pagarinats, ja kahds zits beedrs wehlas grahmatu isnemt; 2) retas grahmatas war leetot tikai beedribas telpàs. Tahlak bibliotekas pahrsinis nolasija tàs grahmatas, kuŗas pehz bibliotekas nokahrtoschanas komisijas atsihschanas buhtu eeweetojamas sewischkà skapi, tadèk ka winas reti un tikai sewischkàs wajadsibàs leetojamas. Sapulze, nolasot grahmatu titulus, pahrspreeda un taisija sawus nolehmumus. Preekschneeks, kursch bij pa tam atnahzis un usnehmis sapulzes wadibu, sinoja, ka Kaudsites Matiss atsuhtijis sawu wehl zaursskatitu referatu par Latweeschu beletristiku 1889. gadà; referats jaw nodots drukà preeksch nahkoschà rakstu krahjuma. — Pehdigi usnehma par beedri Sinibu Komisijà teesleetu kandidatu K. Osolinu. M.

Rigà Peterburgas lombards nodomajis eerihkot sawu weikalu. Lombards, kà sinams, ir eestahde, kas pret eekihlatam leetam aisdod naudu, par ko nem semas prozentes. Sen jaw teek par to runats un spreests, Rigà schahdu eestahdi atwèrt, tomèr lihdz schim tas naw isdewees. Nabaga lautini tadèk par augschejo sinu warès tik preezatees.

Deenas pawehle Rigas pilsehtas polizijai. Atteezotees uf Rigas tirdsneezibas komisijas rakstu sem Nr. 612 usdodu eezirknu pristawu kungeem pee lopu kautawu, galas un desu tirgotawu un ahdu schahweschanas eetaisu pahrraudsischanas bes sanitates ahrsta usaizinat ari pilsehtas weterinar ahrstu Mey. — Atteezotees uf kahrtibu, kas usturama pee fuhrmanu klajas braukschanas pa Rigu, usdodu pristawu kungeem sahkot no pirmdeenas, 18. marta, sawòs eezirknòs stahtees pee wispahrigas pasascheeru fuhrmanu pahrraudsischanas, pee kam eewehrojams: sirgu, ekipaschu, sirgleetu un kutscheeru apgehrba stahwoklis; bes tam luhkotees ari uf to, ka ekipaschas naw pahraki raibas apkrahsotas un laketas, ka sehschas patahgas un skaidras, ka kutscheera un ekipaschas deki peepasigi un ka rati isssisti ar tahdu materialu, kas nenobahl un pee kura brauzeji nenosmehrejas, tapat luhkotees uf to, ka ekipaschas jumtu uszelot, tas lai nesaboja galwas apsegu un ka katris pareisi war sehdet un ka uf kahpschleem atrodami eedobumi. Lihdz ar to pahrluhkot ari wesumu fuhrmanus un eewehrot winu sirgus, sirgleetas, rospuskas un bleka numurus.

Peepescha nahwe. 15. martà gorodowojs ar bleka numuru 21 pamanija jaunàs birschas nama wahrtòs bes samanas gulèschu nepasihstamu zilweku, kuŗsch, lihdz tas bija nodots glahbschanas eestahdei, tur nomira. No pee nomiruschà atrasteem papireem israhdijàs, ka tas bijis pee Dorenes pagasta peederigais semneeks Jehkabs Kiploks. Lihkis tapa nodots ismekleschanas kambarim. — Pee Daugawas, netahlu no dselses tilta, wesumu fuhrmanis, semneeks Jahnis Nihzs 16. martà peepeschi nomira. Nahwes zehlons wehl naw isskaidrojees. Lihkis tapa nodots sekzijas kambarim. — 17. martà, Alekseja basnizà, pa deewkalposchanas laiku, 65 gadus wezà pilsone Jekaterina Wodinska peepeschi nomira. Winas lihki nodewa sekzijas kambarim.

Paschnahwiba. 15. martà, nahkdams uf mahjam, Rigas tirgonis Karlis Kremers teatra bulwari sem Nr. 8, nama sehtà, sewi stipri eewainoja ar spalwu nasi kreisajòs sahnòs, zaur ko tas uf weetas nomira. Paschnahwibas zehlons wehl naw isskaidrojees.

Atrasts behrna lihkis. 18. martà, leelajà Maskawas eelà sem Nr. 67, kahdà israktà atejas dobè tapa atrasts jaunpeedsimuscha behrna lihkis. Lihki nodewa sekzijas kambarim. — Tajà paschà beenà pret wakaru polizija atrada ari noseedsigo mahti.

Nelaimes atgadijums. 18. martà pee leelàs Maskawas eelas Pkawneeka sahgu dsirnawàs atwalinatam apakschkareiwam Retsch Modulim, kokus zelot, tapa kreisàs rokas stilbs pahrlausts zaur kahdu wirsù krisdamu koku. Eewainoto noweda slimnizà.

(R. P. P. A.)

Ledus un uhdens stahwokla sinas.

(„Rig. Börs. u. Handelsztg." telegramas.)

Witebskà, 21. martà, plkst. 8 un 20 m. rihtà. Ledus stahwoklis nepahrgrosijees. Te ir sneegputenis pee seemeĺreetuma wehja un 2 gr. auksts.

Belojà, 21. martà, plkst 10 un 10 m. preekschp. Lihst pee 3 gr. siltuma; uhdens kahpj.

Dinaburgà, 21. martà, plkst. 9 un 15 min. r. Uhdens stahwoklis 8 pehdas un 5 zollas. Naktis salna, tagad 1 gr. silts.

Krustpilî, 21. martà, plkst. 8 un 8 m. r. Ledus Daugawà wehl zeets. Uhdens stahwoklis parastais. Seemeĺu wehjsch; 2 gr. auksts.

Ogrè, 21. martà, plkst. 9 un 15 r. Uhdens stahwoklis Daugawà 2 pehdas wirs parastà. Ledus nepahrgrosijees. Austruma wehjsch. 1 gradu auksts.

Skrihwerò, 21. martà, plkst. 9 un 10 min. r. Wakar starp plkst. 5 un 6 wakarà ledus Daugawà sahka eet, tomer atkal drihz apstahjàs, tà ka pahr to war atkal eet kahjam pahri. Uhdens stahwoklis 14 pehdas un 6 zolles wirs parastà. Seemeĺreetuma wehjsch. 1 gr. silts

Mihlgrahwî, 21. martà, plkst. 7 un 54 m. r. Deenwidus austruma wehjsch. 3 gr. auksts. Uhdens stahwoklis parastais. Ledus Daugawà tika wakar no ledus lausejeem kugeem „Herkules" un „Simsona" uslausts.

Saimneezibas padomi.

Par kahdàm wehl mas leetotàm kartupeku sugam. Kartupeku sugu ir daudzum daudz. Eiropà ween labi pasihstamu un kultiwetu kartupeku sugu skaits, kà Dr. Rauchs saka, esot par 1000 wairak. Winsch ween esot 12 gadu laikà ismehginajis wairak par 600 sugam. No winàm par atsinibas zeenigakàm peerahdijuschees is Anglijas zehluschees „Fluke-kartupeli", un tà sauktee „Olu pudina-kartupeli". Pirmejee sawu garschu, labumu, weselìgumu un leelo raschu esot teescham eeteizami kartupeli katram semwaj dahrsturam. No agra pawasara lihdz oktobra widum wini usturotees saki un nemaitajuschees semè. Pat wairak gradu saltums nespehjot nomaitat winu lakstu sakumu. Preeksch ehschanas wini esot waj wisweselìgakee. Otrejee esot dseltanà krahsà un sewischki skaidri, waj zaurspihdoschi un miltaini. Wini esot nenoleedsami wislabakee kartupeli, kahdi ween augot un pat wisà pasaulè isslawetee un par wispahrakajeem atsihtee „Biskwit-kartupeli" newarot teem ne tuwumà stahtees. Wini nogatawojotees augustà un pastahwot gluschi weseli lihdz nahkoschà gada majam, kad wini jadehsta. Winu rascha, labi kultiwetà semè, esot wisleelakà. Pee weena pascha laksta isaugot lihdz ap 30 mahzinu un pusmahzinu smagi kartupeli.

Bes schahm diwàm kartupeku sugam wehl jo teizami esot „Harlekin-", „Kanarijas-" un „Annas-" kartupeli. — Man schkeet, ka muhsu semkopjeem nederetu schahs kartupeku sugas eegahdatees un winàm ismehginatees. Sehklu preeksch tahm, zeru, dabùs pee katra tirdsneezibas dahrsneeka, kà: pee Wagnera, Schocha, Schlichta un wehlakà laikà raduschà Lassmana sehkleniza. L . . . .

Kartupeku miltu fabrikazija naw swescha leeta, bet lai kartupeku milti wehlak usturetos nesamaitajuschees, tad pee winu fabrizeschanas wajaga: kartupekus wispirms kreetni nomasgat un tad sagreest ¼ zolla resnòs gabalinòs. Schee gabalini jasaleek tihrà kurwi un kurwis ar wiseeem kartupeleem jaeeleek traukà, kas pilns ar sahlitu uhdeni. Pehz pusstundas kurwis ar kartupeleem no uhdena jaisnem un janoleek 48 gr. R. siltà istabà waj zità weetà. Pehz 12 stundam kartupekus war malt waj sarihwet.

Peteris.

Kà lihdsekliis pret kodem teek eeteikts sekoschais schkidrums: Iskausè 500 swara dakàs 5 dakas kampara un 10 dakas tihras karbola skahbes, un peepilna turklàt 15 pileenu nelku ekas un tikpat daudz pileenu zitronu ekas. Schahdu schkidrumu, kuŗu wajaga kreetni sakulzinat, war diwejadi isleetot: Usglabajamàs drahnas waj nu smalki apslazina jeb nelihmetu papiru samehrzè schkidrumà un tad to leek starp wilnainàm drahnam un kaschokeem. Schis lihdsekliis ir labaks par naftalinu un uf drahnam neatstahj nekahdus laukumus. —ls.

Kà swaigas olas war pasiht. Katram sinams, zik nepatihkami ir, ja nopehrk wezas olas. Sche zekas netik ween eewehrojami saudejumi, bet ne reti nama mahte wehl samaità wisu sawu ehdeenu, kuŗam peesita olas klaht, zeribà, ka tahs buhs swaigas. Wiswairak schahdu nelahgumu sajùt seemà, kur olas dahrgas, un tomèr koti reti dabujamas swaigà weidà. Sche nu ir it weenkahrschs lihdsekliis, kà olas war pasiht, waj tahs swaigas jeb ne. Peelej kahdu blodinu pilnu ar uhdeni un tanì eeleek ismeklejamàs olas; ja nu olas paleek dibinà meerigi stahwot, tad war droschs buht, ka tahs ir swaigas; turpretim ja tahs kustas un zenschas ar teewo galu pazeltees wirs uhdens, tad winu derigums ir schaubigs un tadèk tahs jaleek pee malas zeribà, ka tahs warbùt warès zitàm wajadsibam isleetot. Lai waretu pahrleezinatees, waj ola jel maj maitajusès, atrodas daschadi lihdsekli; peem. nem olu saujà tà, ka abi gali paleek wateji un skatas tad pret gaismu zauri; ja ola isskatas skaidra, tad ta ir droscha leeziba par tahs derigumu. Dara ari tà: peeleek pee olas abeem galeem mehli; ja abi gali ir weenlihdsigi silti, tad ola naw deriga, kamèr

waigai olai reſnais gals iſleekas eſam druſku ſiltaks. Tomèr pirmajais lihdſeklis ir wisdroſchakais. Nama mahtem to wajadſetu it ſewiſchki eewehrot tagad, kur eegahdajas leeldeenu olas. —s.

Sihkumi.

Turku garidſneeziba lihdſ ſchim nebija atrodama neweenâ Neetum-Eiropas walſtî, pat ari Peterburgâ ne, kur uſbuhweta Turku moſcheja (baſniza). Tagad nu Turku waldiba nodomajuſe Berlinê pee tureenes Turzijas wehſtneezibas eerihkot ari Muhamedanu garidſneezibu. Tà tad Berlineeſchi drihſumâ warès eepaſihtees ar Turku tizibas eeraſcham.

Kahds peedſehrees ſaldats ſchinîs deenâs Genuas pilſehtâ ſchahwa zaur kaſarmas logu uſ ſawu beedri, kas ſtaigaja ſehtâ. Peeſteidſâs wirsneeks un gribeja kaundari apzeetinat, bet ſaldats uſ winu iſſchahwa un to gruhti eewainoja. Kamèr ſaldati eewainoto wirsneeku neſa ahrâ, tikmèr peedſehruſchais ſaldats eeſlodſijàs ſawâ iſtabâ un ſchahwa paſtahwigi. Wehlak pulka palkawneeks weens pats eegahja kaundara iſtabâ un pehdejo apzeetinaja.

Iſ muhſu weeſigàs ſadſihwes.

„Rigas Latw. beedriba."

Swehtdeen, 24. martâ, pulkſten 7 wak.: teatris. Iſrahdis „Staburaga meitina." Romantiſka paſaka 7 bildês, pehz weetejàm teikam ſarakſtita no Th.

Wakejas wehſtules.

W. J. — E. Nahkoſchâ numurâ.
K. D. — B. Tapat.
D. T. — S. Mihkla nepareiſi ſaſtahdita.
J. — A. Stahſtinſch ſanemts. Ta likteni wehlak dabuſat ſinat.
Al. T. — N. Notaka, kà rahdas, tulkota no Wahzu walodas, bet dſeedamee pantini pawiſam neweikli iſdewuſchees. „Nihmes kalt naw weegla leeta!"
Bi. K. — Sm. Uſ apſoliteem rakſteem gaidiſim.
U. T. — K. Juhſu wehlejumos newaram iſpildit. Red.

Deewkalpojumi.

Swehtdeen, 17. martâ 1891. g.

Jahna baſnizâ	pulkſten	9	mahzitajs	Weyrichs.
"	"	2	"	Bernewitzs.
Gertrudes baſnizâ	"	1/2 2	"	A. Walters.
Jeſus baſnizâ	"	1/2 10	"	Bergmanns.
Martin baſnizâ	"	9	"	Kaehlbrandts.
Trihsweenibas baſn.	"	9	"	Fromms.
Pahwila baſnizâ	"	1/2 9	"	C. Walters.
Lutera baſnizâ	"	1/2 9	"	Paukſchens.

Tirgi un torgi.

Martâ: 23. Wez-Rembu mahjâ, Rembatas pagaſtâ, wairakſoliſchanâ pahrdos Jahnam Awotinam peederoſcho kuſtamu ihpaſchumu, kà: gowis, ſirgus un zitas ſaimneezibas leetas, 197 rbl. 25 kap. wehrtibâ.

27. Dunku mahjâ, Skultes pagaſtâ, wairakſoliſchanâ pahrdos Teniſam Schurinam peederigàs ſaimneezibas leetas, 181 rbl. 72 kap. wehrtibâ.

27. Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 3, pahrdos Emilijai Schulz peederoſcho kuſtamu mantu, kà: mebeles, bodes peederumus, dahmu hutes un zitas zepuru rotu leetas, 284 r. 50 kap. wehrtibâ.

29. Kurſemes kameral-palatâ, iſnomàs uſ 1 gadu, no 1. aprila 1891. g. lihdſ 1. apr. 1892. g. ſtarp Leelupi un Driksu, pee Jelgawas pilſehtas atrodoſchàs tà dehwetàs „Paſta pkawas." Peretorgs buhs 2. aprilî. (Widſ. Gub. Aw.)

No ahrſemem.

Wahzija. Spandawas eerotſchu fabrikâ lihdſ turpmakam eeweſts aſtonſtundu darba laiks. Teek ſtrahdats no plkſt. 6 rihtâ lihdſ plkſt. 12 deenâ un no plkſt. 1—3 pehzpuſd. Aſtonſtundu darba laiks eeweſts uſ nenoſazitu laiku, nepeeteekoſchu darbu dehl.

Belgija. Serengas tehrauda un oglu darbnizâs iſzehluſchees wiſpahreji ſtrahdneeku nemeeri. Wairaki ſchandarmu pulki noſuhtiti uſ Serengu. Eedſihwotaji loti uſbudinati. Nemeeri zehluſchees tadèl, ka atlaiſti daſchi ſtrahdneeki, kas peedereja pee ſozioliſtu ſabeedribas.

Auſtro-Ungarija. Wihnes awiſes bihſtas, ka Bulgarijas eekſchejas leetas neſareſchgitos tà, ka Eiropas zitàm walſtim buhtu janodarbojas gar Bulgarijas jautajumu. Sofijâ, beſ uſbrukuma Stambulowam, uſeeta wehl ſaſwehreſchanàs pret prinzi Ferdinandu. Loti daudſ zilweku apzeetinati.

— Ungarijâ pehdejàs deenâs bijuſchi leeli ſneegu puteni.

Franzija. Nelaika prinzis Scheroms Napoleons pateeſi ſawu dehlu prinzi Wiktoru Napoleonu iſſtuhmis iſ mantoſchanas teeſibam un winu neatſinis nemaſ par ſawu dehlu. „Mans dehls pret mani iſturejees kà nezilweks", Scheroms ſazija ihſi preekſch ſawas nahwes. „Preekſch manis winſch naw neko wehrts. Es eſmu pateeſo Napoleonu mantojuma uſglabatajs, es winu iſdſehſchu iſ Napoleonu ſarakſta. Winſch naw nekas un ari nebùs nekas!" Prinzis Wiktors Napoleons ſawa tehwa nahwi paſinojis wiſeem Eiropas waldneekeem.

— Kreewijas ſuhtnam Pariſê, baronam Mohrenheimam, dahwats goda legiona I. klaſes ordens.

— Scheroma Napoleona familija, kà iſ Turines nupat atnahkuſchàs ſinas wehſta, atſinuſe prinzi Wiktoru par ſawu galwu. Scheroma teſtamente wehl naw atwehrta. — Franzijâ paſtahw likums, ka trona mekletaji printſchi nedrihkſt uſturetees Franzijâ. Tagad, kur prinzis Scheroms Napoleons miris un wezakais dehls Wiktors teek uſſkatits par Bonapartiſtu galwu, iſzehlàs jautajums, waj ari wina brahlim, prinzim Luijam, kurſch tagad atrodas Kreewu kara deeneſtâ kà palkawneeks, zaur likumu naw aiſleegts, uſturetees Franzijâ, tapèz ka winſch uſſkatams par ſawa brahla mantneeku. Teeſleetu miniſtrs Faljers nu iſſkaidrojis, ka likums newarot ſihmetees uſ prinzi Luiju, jo tas uſſkatams ne par taiſnu, bet par mantneeku otrâ linijâ. Tà tad prinzis Luijs Napoleons turpmak warès netrauzets apmeklet Pariſi.

— Anglu kehnineene tagad uſturas Deenwid-Franzijâ, Graſâ, no kureenes wina ſuhtijuſe republikas preſidentam Karno'am telegramu, iſſazidama pateizibu par ſirſnigo ſanemſchanu, kahda winai parahdita zelâ zaur Franziju uſ Graſu.

Bulgarija. Sofijâ 15. martâ notika uſbrukums Stambulowam un finanzminiſtrim Beltſchewam, par ko awiſei „Nowoſti" iſ Wihnes peeſuhtitas ſchahdas tuwakas ſinas: Stambulows 15. (27.) martâ, plkſt. 8 wakarâ, pawadits no finanzminiſtra Beltſchewa un diweem paſihſtameem, iſnahza iſ konditorejas, kad uſ reiſ wini zelâ ſatika 4 nepaſihſtamus zilwekus, no kureem weens iſſchahwa rewolweru uſ Beltſchewu, tà ka tas uſ weetas bija pagalam. Stambulows un abi paſihſtamee glahbàs iſbehgdami. Slepkawas paſchi paſuduſchi beſ pehdam. — Pehz wehlakàm ſinam polizija iſſolijuſe 20,000 franku leelu algu tam, kas uſrahditu Beltſchewa ſlepkawu.

Serbija. Bijuſchais karalis Milans bija nodomajis, drihſumâ atkal atſtaht Serbiju, dodamees uſ ahrſemem. Tomèr winſch atkal ſawu aiſzeloſumu atlizis uſ wehlaku laiku, jo teekot wehl weſtas ſarunas dehl iſlihgſchanas ar karaleeni Nataliju.

Seemel-Amerika ar Italijas waldibu pehdejâ laikâ ſanahkuſchas ſtrihdû dehl Italijas pawalſtneeku nogalinaſchanas Nu-Orleanâ. Tà ka Seemel-Amerikas walde kawejuſès dot Italijas waldibai par to gandariſchanu, tad pehdejà atſaukuſe ſawu ſuhtni no Waſchintonas.

— Tſchikagâ influenza ploſas leelâ mehrâ. Ari daudſ ahrſti ſaſlimuſchi. Mirſtiba eſot leela.

Riht-Indijâ iſzehluſchees nemeeri. Manipuras prowinzê tika iſſuhtits kahds 500 wihru leels kara ſpehks, lai dumpi apſpeeſtu, bet nemeerneeki apkahwa wiſu karaſpehku lihdſ ar wirsneekeem un waldibas komiſaru. Pehz wehlak peenahkuſchàm ſinam zwehl weens kara pulks no 200 wihreem no dumpineekeem eewilinats paſlehptuwê. Manipuras knaſs un diwi Anglu waldibas wihri ſaguhſtiti.

Telegramas.

Peterburgâ, 21. martâ. Suhtneeks Schuwalows wakar aiſbrauza atpakal uſ Berlini.

Helſingforſâ, 21. martâ. Hangê tagad kugneeziba pilnigi waleja.

Stokholmâ, 2. apr. (21. martâ). Sche iſpauduſchàs walodas, ka korwete „Freija", uſ kuras prinzis Oskars atrodas, pee Lazodu ſalam zeetuſe hawariju.

Minkenê, 2. aprilî (21. martâ). „Allg. Ztga" nodrukà ſinojumu iſ Belgradas, pehz kuras Beltſchewa nonahweſchana eſot uſſkatama kà Bulgarijas eedſihwotaju tahlu iſplatitàs nemeeribas ſihme. Sinojumâ mineti daudſ atgadijumi, kuri peerahdot, ka printſcha Ferdinanda uſtiziba uſ Stambulowu eſot maſinajuſès; drihſumâ no Bulgarijas eſot ſagaidami pahrſteigumi.

Ihpaſchneeks un iſdewejs: Ernſt Plates.
Atbildoſchais redaktors: Dr. phil. Arnold Plates.

Дозволено цензурою. — Рига, 22 марта 1891 г.

Sludinajumi.

Pahrdoſchanas.

Pehz teeſas priſtawu Ewerſa, Liſſenko un Bobrowſka fludinajumeem tiks ſekoſchas nekuſtamas mantibas **Rigas apgabalteeſâ** atklahtâ ſehdê wairakſoliſchanâ pahrdotas:
1) **Waidawas dſimtsmuiſcha** lihdſ ar **6 pusmuiſcham,** Walmeeras aprinkî, Rubenes draudſê — taî 1. majâ ſch. g.
2) **Tulderu pusmuiſcha,** Zehſu aprinkî, Weſtenes dr., pee Wehſenes m. — taî 29. aprilî ſch. g.
3) Pee Rikteru muiſchas peederiga **Wehſchu mahja** (ari Leepkaln ſaukta), Rigas apr., Suntaſchu draudſê — 14. majâ ſch. g.
5) Rigas patrim. apgab., kahdas 9 werſtis no Rig.-Peterb. ſchoſejas, ſem lauk. pol. Nr. 113 atrod. kahds **10 puhrw. leels ſemesgabals ar ehkam** — taî 26. martâ ſch. g.
5) Rigâ, Romanowu eelâ ſem pol. Nr. 220 A un adr. Nr. 74 atrod. **grunte** lihdſ ar **ehkam un buhwesplatſcheem** — taî 29. aprilî ſch. g.

Tuwakas ſinas paſneedſ **Karl Meklers,** ſwehrinats adwokats, Walnu eelâ Nr. 15, I.

Uhtrupe Pinkeneekôs.

Leelzenas meſchſarga mahjâs 4. aprilî pahrdos wairakſoliſchanâ gowis, kas katra no 1800—2000 ſtop. peena par gadu iſdod, ſirgus, zuhkas, bites, kaſchokus, peena-traukus, 2 dſelsratus un wiſadas zitas ſaimneezibâ atronoſchas leetas. 2

Buhwes gruntsgabals,

Tornakalnâ, pee 3 eelam atrodoſchs, ir beſ widutajeem pahrdodams. Tuwakas ſinas Tornakalnâ, wezâ Jelgawas eelâ Nr. 52. 1

Krogs ar 4 puhrw. labas ſemes ir no Jurgeem ſch. g. **iſrentejams** Kurſemê. Tuwakas ſinas Rigâ, Maſkawas eelâ Nr. 1, reſtorazijâ.

Dehl kahdas aditawas uſdoſchanas teek

daſchadas kokwilnas ſekes 2

par paſeminatàm zenam pahrdotas Tornakalnâ, wezâ Jelgawas eelâ Nr. 52.

Zeen. ſemkopjeem
labi dihgſtoſchas
abolina, timotina un wihku ſehklas
par paſeminatàm zenam peedahwà
H. J. Blumenthals,
7 Terbatas eelâ Nr. 15.

Puku, dahrſa-ſaknu un lopbaribas augu ſehklas
peedahwà uſ galwoſchanu
Fr. Lassmanns,
6 Rigâ, Aleksandra bulwarî Nr. 1.

Pee **„Gulbja."**

Jauna
modes pretſchu pahrdotawa,
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35, netahlu no rahtuſcha
(blakus manai dſiju pahrdotawai pee „Gulbja"),

paſinoju ſaweem draugeem un zeen. pirzejeem, ka blakus ſawai wezajai dſiju pahrdotawai eſmu wehl atwehris **modes un wiſadu pretſchu pahrdotawu.** Eedroſchinos apgalwot, ka mani daudſee dſiju pirzeji ari pilnigi atradis jaunatwehrtâ pahrdotawâ **wiſjaunakas modes prezes** teizamakâ labumâ par negroſamu zenu beſ uſpraſiſchanas.

Ihpaſchi eewehlu ſekoſchas prezes leelâ daudſumâ un par fabrikas zenu:

Drehbi kaſchoku pahrwelkeem, paltoſeem un uſwalkeem. **Drapu, bukſkinu, tuhku, wadmalu un puswadmalu. Sehgel-audekli** preekſch kugeem, leelakam un maſakàm laiwam un ſudmalneekeem, kà ari preekſch eepakaſchanas, braſiljas (weſumas ſegus) un maiſus. **Audeklu** leelâ iſwehlê, kà: **Pinnijas, Jaroſlawas un Maſkawas.** Beſ tam wehl eewehlu ihpaſchi **Turku audekli,** 10 kap. ol. un dahrgaki. Tad wehl **maiſus** preekſch labibas, 35 kap. gab. un dahrgaki.

Preekſch **eeſwehtiſchanas** un **balles kleitam: brahmu, dibitu, kaſchimiru, ripſu, alpaku, zefiru, ſamtu, ſihdu, atlaſu, katunus, kretonus,** kà ari **lakatus** no **ſihda, atlaſa, kaſchimira, bukſkina** un **wiſadas ſchalles. Wilnas** un **watetus dekus, grihdu dekus, tepikus, gardines** un **zitas prezes.**

Beſ tam wehl atronàs manâ nama **magaſine** preekſch **ſeeweeſchu** un **behrnu apgehrbeem.**

Wiſas prezes pahrdodu ar galwojumu.

Jauna modes pretſchu pahrdotawa pee „Gulbja",
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 35.

Eduard Wm. Lösewitz,

wiswezaka
wadmalas- un bukſkinu-magaſine
Rigâ,
pee rahtuſcha platſcha apakſchejâ tahſchâ, un maſâ Jaun-eelâ Nr. 2, aiſ rahtuſcha, pa weenu trepi augſchâ.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ, burtu leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, dabujama ſchahda jauna grahmata:

Padoma-dewejs

ikkatram,
kà japalihdſ nejauſchàs dſihwibas breeſmàs.
Sarakſtijis Popes ahrſts
Dr. med. Hermann Meyers.
Ar 8 bildem.
Makſà 20 kap.
Ernst Plates.

Weikala pahrzelſchana.

tagad **Walnu eelâ Nr. 2,** pretim pulwera tornim,

Widſemes konſuma weikals,

ſenak
Ruſton Proktors un beedr.,
agraki Kalku eelâ Nr. 6/10,
peedahwà no ſawa bagatigà krahjuma:

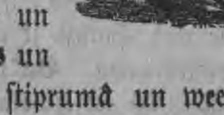

Ween- un wairaklemeſchu **arklus,** eekſch- un ahrſemes fabrikatus, **ſehklas apklahjejus** un **ezeſchas, plawu-ezeſchas, Laakes pat.,** pahrſpehj ſtiprumâ un weeglumâ wiſas zitas ezeſchas, daſchadu ſiſtemu **ekſelu maſchinas. Gepeli un gepelkulamo tihriſchanas maſchinas,** paſcha konſtrukzija. Wiſadus **mahkſligus mehſlus** ſem iſmekleſchanas ſtazijas kontroles. Semkopibas **ſehklas, ſahli, dſelſi, ſilkes, kehdes** u. t. pr., u. t. pr.

Widſemes konſuma weikals,
Rigâ, Walnu eelâ Nr. 2, paſchu namâ.

paſchu namâ.

Par wiſeem jaunakeem atradumeem pahraks!

Uniwerſal-kehka aparats,

kurſch Pariſes paſaules iſſtahdê tàpat kà Wihnes ſemkopibas iſſtahdê tika atſihts par wiſpraktiſkako, derigako un nepeezeeſchamako katrâ ſaimneezibâ, abàs iſſtahdês tika pahrdots wairak miljonu gabalôs.

Schis aparats pee wiſeem, kas winu tikai ir redſejuſchi, no nama mahtes lihdſ maſam behrnam, no ſemneeka lihdſ augſtmanam u. t. t., ir atradis wiſpahrigu peekriſchanu un ſazehlis leeliſku lihdſjuhtibu, tà kà pehz pirmàs paſinoſchanas fludinajumôs pehz ſcha brihnuma aparata peenahza milſums apſtellejumu.

„Netizami, bet tomehr pateeſiba."

Schis aparats derigs ſekoſcheem mehrkeem un ir pahraks par wiſeem lihdſſchinigeem atradumeem:

1 minutes laikâ ar ſcho aparatu war ſagatawot 1 kilo (ap 2 mahrzinam) kartupelu, rahzenu, rutku ſihpolu, gurku, wiſadu koku-auglu u. t. t., u. t. t., ihſi ſakot wiſu, ko war miſot, kaſit jeb greeſt, pehz patikſchanas, beeſu jeb ſchkidru.

2 minuſchu laikâ ir eeſpehjams pagatawot ſweeſtu, krehjumu, jeb putas, pusminutê putas chateau u. t. t., u. t. t.

Tahlak winu war iſleetot kà mikroſkopu; 400 reiſ winſch paleelina katru leetu, tà tad ir derigs preekſch ehdeenu un dſehreenu iſmekleſchanas.

Schis aparats no iſturiga metala iſgatawots ar neſadilſtoſchàm ſeberem, makſà tikai

1 rbl. 50 kap.,

zik tahlu krahjums ſneedſas.

Dabujams pret eepreekſcheju ſamakſu tikai zaur weenigo iſſuhtiſchanas kantori:

S. Altmann,

9 Wihnê, I., Dominikaneeſchu baſtejâ Nr. 23.

Gumija alus nopildiſchanas ſchlaukas, alus pudelu rinkus, wislabakas ſortes, peedahwà
Christian Seeligs,
3 Grehzineeku eelâ Nr. 1.

Manâ grahmatu- un bilſchu-drukatawâ burtu-leetuwê un Latweeſchu grahmatu pahrdotawâ Rigâ, pee Petera baſnizas, ir dabujamas ſchahdas grahmatas:

Meita.
Bilde iſ ſenakàs wehrgu dſihwes Seemel-Amerikâ. Latwiſki no J. Schwanberg II
Makſà 5 kap.

Mehma mihleſtiba.
Muſeûſa paſaka.
Makſà 10 kap.

Mihleſtibas ſpehks.
Singe no bruneneeku laikeem.
Makſà 8 kap.

Ernst Plates.

Печатать разрѣшается. Рига, 22 марта 1891 г. № 1185. Рижскій Полицiймейстеръ Власовскій. — Drukats un dabujams pee bilſchu- un grahmatu-drukataja un burtu-lehjeja Ernſt Plates, Rigâ, pee Petera baſnizas.